

Les joies catalanes del Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona

Olga Mauri

El Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona exposa, des d'aquesta tardor, una col·lecció de joies catalanes adquirides pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Les peces provenen del Bisbat de la Seu d'Urgell, fruit de donacions particulars a l'Església. La majoria són arracades i penjolls dels segles XVIII i XIX i, malauradament, ben poques del segle XX.

Aquesta mostra d'orfebreria genuïnament catalana és representativa de la fabricació artesana que es feia al Principat. L'explicació del perquè majoritàriament les peces són arracades la trobem en la nostra tradició. Antigament el nuvi regalava a la promesa les arracades per al casori, no pas l'anell, tal com es va fer després. Les arracades formaven part de l'aixovar de les núvies de classe més o menys benestant.

Les peces dels segles XVIII i XIX són de la forma dita *d'arengada*, la clàssica catalana. Són llargues i ametllades a la part central. Consten de tres parts, o més, desmuntables. Així s'aconseguia una esplèndida joia per als dies assenyalats i es reduïa segons les ocasions. La part superior, en forma de botó, quedava relegada a l'ús diari.

Els metalls nobles, l'or i l'argent, es combinen entre si i les pedres precioses, de color, més utilitzades són els granats, les maragdes, les ametistes i els topazis. Les puntes de diamant sobre argent treballat donen sobrietat al verd cridaner de la maragda o al porpra intens dels granats. Aquests i els topazis, de preu inferior a la maragda, eren els més utilitzats. La Catalunya Nord conserva, encara ara, una gran tradició en la fabricació de joies d'or ornades de granats. Les creus, els anells, les arracades o els penjolls de granats, muntats sobre grapes d'or o en galeria, s'exhibeixen a les joieries de Perpinyà o de Montpeller al costat dels *Cartier* o dels *Vassari*. Plau pensar que hi ha qui abans de lluir un safir o un topazi prefereix aquesta modesta pedra ancestral que ornava la bellesa

Arracades catalanes "d'arengada", final del segle XVIII-començament del segle XIX.

de la Mireia de Frederic Mistral o l'elegància de Dona Maria Antònia de Bearn.

Al principi del nostre segle les tècniques de muntatge de pedres precioses es perfeccionen. S'introdueix la talla polièdrica del diamant, anomenat *brillant*, que s'enlaira del suport per mitjà de grapes. La llum reflectida en els múltiples tallats dóna una pedra translúcida i transparent. El tradicional suport d'argent és ara de platí o d'or blanc i el brillant guanya en lluïssor. El noucentisme i l'*art déco* ens aporten joies amb motius florals o vegetals. Filigranes de petits enreixats de platí ornats de brillants o diamants. La llum passa per ambdós costats i les transparències blanques, blavenques o rosades, autèntiques meravelles, són com una cons-

JAUME CODINA I PONT
ADMINISTRADOR DE FINQUES

Concepció, 25, 1r. - Tels. 726 03 45 - 727 33 01 - 08202 SABADELL

RADIO

GRU

DIGITAL • MÚSICA • VIDEO

ELECTRODOMÈSTICS • INFORMÀTICA

Cafés Pont

Ferrán Alsina, 38-40 - Tel. 726 62 22
Sant Antoni, 34 - Tel. 726 05 46
SABADELL (Barcelona)

tel·lació de petits estels uniformes. Els treballs d'orfebreria eren extremament delicats. Avui en dia, els brillants agraden muntats sobre or i de talla grossa, ben propi d'una societat consumista on cal demostrar el nivell de vida amb signes externs enlluernadors. Es compren joies per la mida i el pes i no pas pel que tenen de creació artística. Tenir a les mans les arracades *art déco* de la il·lustració o qualsevol peça de l'època, fetes amb sensibilitat i gust artesanal, és un plaer indescriptible. Portar-la té un encant especial, perquè està dissenyada per afavorir l'oval femení. La llum li provoca pamplugues iridescents conjugant-se amb uns ulls joves i riallers. En la tradició romàntica, les joies prenen possessió de la dona estimada.

Arracades, anys 20, estil art deco.

Hitchcock, a *Vértigo*, ens mostra com un collaret esdevé el lligam per a retrobar l'ésser estimat en la personalitat d'un altre. També Truffaut, a *La chambre verte*, se serveix de les joies de la família posades a subhasta com a mitjà per a acostar els dos protagonistes. En moltes novel·les gòtiques i romàntiques s'utilitzen penjolls, camafeus o altres joies per a fer reviure passats misteriosos en qui les porta. Podríem creure que aquestes peces tenen personalitat pròpia, que transmeten vibracions. Rebusquem, doncs, en els calaixos de les àvies o de les mares, arracades de noces, anells de prometatge, braçalets del primer fill. Cadascuna porta el sentiment que li va encomanar vida. Estimem les joies no per elles mateixes, sinó per l'esperit amb què van ser creades i ofertes.

ARRACADES D'OR GROG AMB QUATRE DIAMANTS TALLA OVAL

Amor a la perfecció, treball ben fet.
Creacions que s'adapten a la seva personalitat.

F JOIER ARTESA **FAYOS**
MODELS EXCLUSIUS

Sant Joan, xamfrà Tres Creus • Tels. 726 01 34 - 725 19 88
08202 SABADELL

CIABARRO
ART

Rambla de Sabadell, 82 • SABADELL
Teléfono 726 57 85

TESTA
MOBLES

Les Valls, 24 • Tel. 725 35 78 • SABADELL

Sala d'Exposicions
WATS·ART

Sant Pere d'Ullastre, 9 • Tel. 714 55 71
08211 CASTELLAR DEL VALLÈS